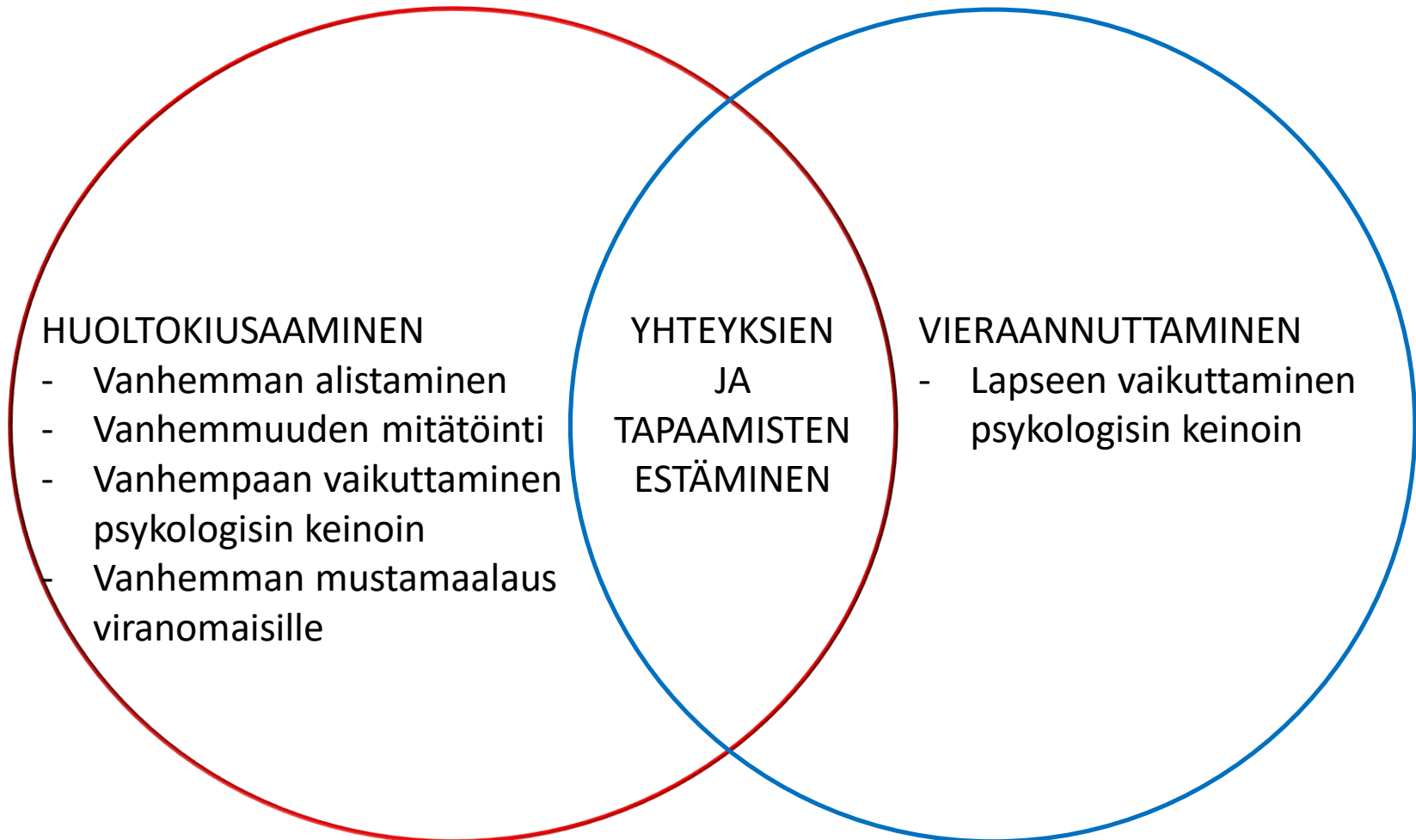




**ISÄT
LASTEN
ASIALLA**

MITÄ OVAT HUOLTOKIUSAAMINEN JA VIERAANNUTTAMINEN?



Vieraannuttamista ei ole ilman huoltokiusaamista (huoltokiusaamista voi olla ilman vieraannuttamista)

Huoltokiusaaminen – vieraannuttava toiminta - **vieraannuttaminen**

Lievästä

- Kommunikoimattomuus/Vanhemmuuden arvostelu.
- Vanhemmuuden mitätöinti (esim. tiedottamatta jättäminen).
- Vanhemmuutta estävän sopimuksen vaatiminen ilman perusteita.
- Huonoon sopimukseen kiristäminen (esim. pelottelu yksinhuollolla).
- Sopimuksien tulkinnat yhteyttä vähentävällä tavalla.
- Vanhemman panettelu ja vanhemmasta valehtelu viranomaisille yms.
- Sopimuksen toteutumista estävien asioiden tahallinen järjestäminen.
- Muutto etäälle lapsen kanssa ilman sopimista.
- Lapsen suulla puhuminen (vanhemman psyykkaus) esim. lapsi ei muka tahdo jne.
- Sopimuksien noudattamatta jättäminen ilman perusteita.
- Valheelliset rikosilmoitukset.
- **Lapseen vaikuttaminen psykologisin keinoin (varsinainen lapsen vieraannuttaminen).**

Vakavaan

Miten lapsi vieraannutetaan?

Tavoite = saada lapsi itse hylkäämään toinen vanhempi.

Tavoitteeseen pääsy yleensä edellyttää lapsen eristämistä sellaisilta eriävältä ulkopuoliselta vaikutukselta ja informaatiolta, jotka eivät tue vieraannuttajan pyrkimyksiä. Käytännössä siis edellytetään toisen vanhemman yhteyksien ja tapaamisten minimointia. Tämä saavutetaan seuraavasti:

1. Viranomaisten manipulointi = keino estää ulkoinen puuttuminen.
2. Huoltokiusaaminen = vanhemman alistaminen ja vanhemmuuden mitätöinti.

Varsinainen lapsen vieraannuttaminen tapahtuu seuraavasti:

- **Pohjustus:**

Eleillä, ilmeillä, äänensävyillä, vuoroin rakkauden antamisella ja epäamisellä tehdään lapselle selväksi, ettei kiintymyksen osoittaminen toista vanhempaa kohtaan ole hyväksyttyä.

- **Valheellisen mielikuvan luominen lapselle:**

Valheilla, kaksoisviestinnällä, uhriutumalla ja historian vääristelyllä mustamaalataan toinen vanhempi.

- **Lapsen painostaminen:**

Lapsen asettaminen painostaviin ja aina houkuttavampiin valintatilanteisiin joilla pyritään saamaan lapsi luopumaan yhteydestä toiseen vanhempaan pala kerrallaan yhä enemmän.

Edellisten tuloksena lapsi välttelee kohdevanhemman yhteyksiä ja ahdistuu tapaamisista. Vieraannuttajan manipulaation ja esimerkin vuoksi lapsi uskoo omankin ahdistuksensa johtuvan kohdevanhemmasta, eikä tunnista sitä suruksi tämän menettämisestä.

Kun vieraannuttaminen on onnistunut, lapsi ei enää "omasta halustaan" halua tavata toista vanhempaansa. Lapsi ratkaisee ahdistuksensa hylkäämällä "ahdistavan" vanhemman, liittoutuu vieraannuttajan kanssa ja jakaa tämän toista vanhempaa syyllistävän, useimmiten valheellisen ja vääristyneen kuvan oikeuttaakseen hylkäämisen.

VIERAANNUTTAMISEN ULKOISET TUNNUSMERKIT

Kuten todettu, on vieraannuttajan tavoite lapsen ja toisen vanhemman suhteen tuhoaminen. Varsinaisen lapsen vaikuttamisen lisäksi käyttää vieraannuttaja useita keinoja toisen vanhemman ja lapsen kontaktien heikentämiseksi, sekä toisen vanhemman vanhemmuuden mitätöimiseksi:

Sopimuksen teosta kieltäytyminen.

Suulliset sopimukset/lupaukset joita ei pidetä.

Huonoon sopimukseen pakottaminen/kiristäminen.

Sopimusten tulkinta yhteyttä vähentävästi.

Toimii yhteishuoltajana kuin yksinhuoltaja.

Vanhemman mustamaalaus viranomaisille/lähipiirille.

Puhelinyhteyksien esto/häirintä/minimointi.

Perättömät lastensuojeluilmoitukset.

Perättömät rikosilmoitukset.

Muutto etäälle sopimatta.

Tapaamisia estävät harrastukset.

Lapsen pienikin "sairaus" estää tapaamiset.

Muiden käyttö lapsenvahtina "omalla" ajalla.

Ei jaa tietoja lapsen elämästä/päiväkodista/koulusta.

Ei suostu sovitteluihin joissa pelko olla itse antavana osapuolena.

Jatkuvat sopimuksen muutos/murtoyrietykset.

Lapsen vaihtovaatteet puuttuvat/huonot.

Vanhemmuutta arvostelevat viestit tapaamisten jälkeen.

Vanhemman provosointi.

Lopulta kaikkien kontaktien katkaisu.

Mitä useampi kohta luettelosta täyttyy sitä todennäköisempää on, että huoltokiusaamisen lisäksi myös lapsen kohdistetaan psykologista vaikuttamista.

Mitä huoltokiusaaja tai vieraannuttaja rikkoo?

- Yleisiä käyttäytymisnormeja
- Suullisia tai kirjallisia lupauksia
- Laissa ja lain esitöissä annettuja huollon ja yhteishuollon velvoitteita
- Solmittuja tai tuomittuja sopimuksia
- Lastensuojelulakia
- YK:n ihmisoikeussopimus artikla 17
- Euroopan ihmisoikeussopimus artikla 8
- Lapsen oikeuksien sopimus (useita artikloita)
- Rikoslakia (vainoaminen, henkinen väkivalta, väärät ilmiannot, kunnianloukkaus)

Miten yhteiskunta vastaa huoltokiusaamiseen ja vieraannuttamiseen?

Nähdään vanhempien välisenä erosta johtuvana huoltoriitana, joka useimmiten voidaan ratkaista sovittelulla, jossa vanhemmille kerrotaan lapsen edusta

- Lastenvalvoja -> vapaaehtoiseen sovitteluun
- Lastensuojelu -> Ei lastensuojelullista huolta -> vapaaehtoinen sovittelu
- Perheneuvola -> vapaaehtoinen sovittelu
- Poliisi -> ei kuulu meille
- Olosuhdeselvitys -> ei keskity oikeisiin asioihin eikä tee oikeita kysymyksiä
-> oikeus ei saa oikeata tietoa lapsen edun mukaisen päätöksen tueksi

Vanhempaan kohdistuvaa huoltokiusaamista ei nähdä huonona vanhemmuutena eikä vieraannuttamista tunnisteta lapseen kohdistuvaksi henkiseksi väkivallaksi

- > Oikeudessa pääpaino annetaan vakiintuneille olosuhteille
- > ”Riita” voidaan ratkaista kiusaajan ja vieraannuttajan eduksi
- > Kiusaaminen ja vieraannuttaminen jatkuvat
- > Lapsen ja kohdevanhemman (ja tämän suvun) suhde katkeaa
- > Kohdevanhemman ja lapsen henkinen terveys vaarantuvat
- > Todellinen lapsen etu ei toteudu

Miksi sovittelu ei aina auta?

Vieraannuttajalla on vahva motiivi: menettämisen pelko -> viha

Sovittelun vapaaehtoisuus -> ei pakkoa, ei seurauksia jos ei sovi

Valta on sillä jolla lapsi on -> ei tasavertainen lähtötilanne

Taipumus itsekkyyteen ja manipulointiin, omistuspohjainen ajattelu

Ei estoja valehteluun oman tavoitteen saavuttamiseksi

Ei todellista halua sopia

Läpikäytyt viranomaiskäytännöt tukivat tekijää

- Uskovat (omat asenteet, oma kokema, sukupuoli?, taitavaa manipulointia)
- Eivät tunnista, eivät tutki
- Eivät näe kokonaisuutta
- Eivät haasta, eivät voi pakottaa

->Tekijä ymmärtää viranomaisen passiivisuuden hyväksynnäksi

Puuttumattomuus on jo vahvistanut tekijän oman mielen ”oikeutusta” (projektio)

Tekijä ei ole enää tavoitettavissa puheilla (puheet lapsen edusta eivät auta)

Sovittelu ei poista motiivivia, miksi antaa jos ei ole pakko

Ei sisällä varsinaista ohjaavaa riskiä

Ongelmat vieraannuttamisen suhteen

1. Vieraannuttamista luullaan mahdottomaksi määritellä. Yleensä se nähdään huoltoriitana tai vain tapaamisen estämisenä.
2. Vieraannuttamista ei osata tunnistaa. Olemassa olevat määräykset on yleensä tehty lapsen oireiden perusteella, kun lapsi on jo vieraantunut eli ollaan myöhässä, jos joku niiden perusteella edes yrittäisi tunnistusta.
3. Kukaan ei ota vastuuta siitä kenelle vieraannuttamisen tunnistaminen kuuluu. Ei auta vaikka kohdevanhempi sen tunnistaa.
4. Tällä hetkellä vain tuomioistuin voi toimia jos vieraannuttaminen kaiken todennäköisyyden vastaisesti tunnistettaisiin. Mutta koska tuomarin tulee noudattaa lakia ja vieraannuttamista ei ole selkeästi kielletty, eikä sen painoarvoa lapsen edusta päätettäessä suhteessa esim. vakiintuneisiin olosuhteisiin ole määritelty, saa vieraannuttaminen todennäköisesti jatkua tuomarin siunauksella.

Voidaanko vieraannuttaminen tunnistaa?

Vieraannuttajan tavoite on etäännyttää toinen vanhempi lapsesta, jotta voi toimia lapsen ainoana vanhempana tai ainakin selvästi ensisijaisena huoltajana. Käytännössä tämä tapahtuu yhteyksiä ja fyysisiä kontakteja minimoimalla, sekä vanhempaa, viranomaisia ja lasta manipuloimalla.

Henkistä väkivaltaa lasta kohtaan vieraannuttamisesta tekevät käytetyt psykologisen vaikuttamisen keinot ja erityisesti se, että lapsi manipuloidaan kantamaan syyllisyyttä toisen, yleensä täysin kunnollisen vanhemman hylkäämisestä. Nämä aiheuttavat lapselle suuren riskin altistua erilaisille kasvun ja kehityksen häiriöille, sekä psykologisille ongelmille.

Vieraannuttaja äärimmäisen harvoin myöntää vieraannuttavansa ja käytetyt manipulatiiviset keinot voivat olla hyvinkin ovelia ja hienovaraisia, sekä tapahtuvat vailla muita todistajia kuin vieraannuttaja ja lapsi itse. Vieraannuttajan puolustus-strategia viranomaisille perustuu yleensä ensin toisen vanhemman huonouteen tai ainakin omaan paremmuuteen ja toisessa vaiheessa lapsen omaan tahtoon.

Vieraannuttaminen voi olla vaikea tunnistaa, koska vanhemmilla on eriävät kertomukset ja lapsen kuulemisessa on omat haasteensa. Asiaa voi kuitenkin lähestyä esimerkiksi miettimällä miten vieraannuttaja toimisi, jotta saavuttaa tavoitteensa, miten kohdevanhempi toimisi, miten lapsi näyttää toimivan ja mitä todisteita on vanhempien väitteille toisen ja itsensä tekemisistä. Metsä on nähtävissä puilta, mutta se vaatii perehtymistä manipulatiivisten ihmisten tyyliin puhua ja toimia vuorovaikutustilanteissa.

Lisävihjeitä vieraannuttamisen tunnistamiseen

Lapsi ei tapaa vanhempaa

Ei suostuta vuoroasumiseen

Lapsi ei halua puhua viranomaiselle

Lapsi esittää tarkkoja aikamääreitä toisen tapaamisesta

Lapsi ei halua puhua toisesta vanhemmasta (vieraannuttamista vielä vastustava lapsi)

Lapsella kielteinen käsitys toisesta vanhemmasta ja pelkästään positiivinen toisesta (mustavalkoajattelu)

Epäilty vanhempi on lähihuoltaja (tapaajan mahdollisuudet vieraannuttaa ovat vähäiset)

Toinen vanhempi epäilee vieraannuttamista

Vanhemman kommunikoimattomuus toisen kanssa

Vanhempi on lähettänyt toista arvostelevia viestejä lapsen tapaamisen jälkeen

Vanhempi puhuu lapsen suulla

Vanhempi ei osoita ymmärrystä molempien vanhempien tärkeydestä lapselle käytännössä

Vanhempi ei noudata tapaamissopimusta

Vanhempi ei osoita käytännössä merkkejä toisen vanhemmuuden tukemisesta

Vanhemman puheet ja teot ovat ristiriidassa

Vanhempi haluaa lapsen sairautta hoidettavan vain hänen luonaan

Estyneitä tapaamisia ei korvata

Lasta hoitamaan valitaan joku muu kuin toinen vanhempi

Kohdevanhemman vanhemmuuden kyvyssä ei puutteita

Tapaamissopimus on vanhemman mielestä enemmänkin maksimi kuin minimi

Tapaamissopimusta tulkitaan yhteyttä vähentävästi

Tapaamisia estetään eri perustein

Puhelinyhteyksiä häiritään

Mitä useampaan kohtaan vastaus on kyllä sitä todennäköisempää on vieraannuttaminen